

OPONENTSKÝ POSUDOK

na habilitačnú prácu Mgr. Rút Lenkovej, PhD. na tému: **„Rozvoj koordinačných rytmických schopností intervenčnými programami aerobiku 10, 15, 17, a 21 ročnej populácie“**

Úvodom chcela by som uviesť, že pani Mgr. Lenkovú poznám ako telovýchovnú odborníčku viac než 20 rokov a to nielen z publikačnej činnosti, ale aj z jej lektorskej, odbornej a vzdelávacej činnosti pri riešení začiatkových i súčasných úloh problematiky aerobiku a vzdelávania cvičiteľov v rámci športu pre všetkých a konkrétne v Slovenskom zväze rekreačnej telesnej výchovy a športu. O to pozitívnejšie môžem zhodnotiť jej doterajšiu prácu a najmä to, že si našla svoj trvalejší objekt profesionálneho a dobrovoľného záujmu a súčasne, že sa jej tento stal aj základným predmetom vedecko-výskumnej práce. Zostala verná zvolenej téme a jej dizertačnú prácu vnímam vlastne ako určité dokončenie dlhoročnej práce v „aeróbnom hnutí“ v školách a v šport pre všetkých. Je napojením sa na viaceré jej vedecké a odborné publikácie s týmto zameraním.

Aj keď aerobik ako druh pohybovej aktivity v školskej telesnej výchove má svoje začiatky a intenzívny rozvoj v 90. rokoch minulého storočia, pre svoju popularitu v populácii rôzneho veku, vyvoláva na jednej strane viacero výskumných otázok a na strane druhej prináša mnoho nových poznatkov z jeho realizácie. Medzi takéto môžem zaradiť aj spracovanú habilitačnú prácu, v ktorej habilitantka sústredila pozornosť na možnosti rozvoja rytmických schopností účastníkov aerobiku rôzneho veku. Aktuálnosť témy je z pohľadu snáh o sústavné popularizovanie a odbornejšie cielenie tohto, môžeme povedať, už tradičného druhu pohybovej aktivity, je v súlade s súčasnými potrebami a požiadavkami pohybového rozvoja človeka a zlepšovania jeho kvality života. Dnes už nemusíme presviedčať populáciu o zapojení sa do aerobiku, ale je vhodné im aj dokázať jeho efektivitu, cestu skvalitňovania procesu rozvoja cvičenca a žiaka.

Predložená habilitačná práca spĺňa v celej šírke požiadavky na takýto druh práce, je samostatným vedeckým dielom v rozsahu 171 strán. Nájdeme v nej 36 tabuliek, 23 obrázkov, ktoré dopĺňujú prezentované výsledky výskumu. Teoretický rozbor je rozsiahly na 80 stranách, vychádza z 136 literárnych prác od domácich a zahraničných autorov a bol prijateľnou formou spracovaný v 6. podkapitolách. S prevahou išlo o analýzy poznatkov o koordinačných schopnostiach a konkrétne o charakteristiku a rozvoj rytmických schopností. Myslím si, že habilitantka sa nemusela zaoberať kondičnými schopnosťami. V tejto časti sú ponúkané rôzne pohľady na triedenie koordinačných schopností, ale chýba mi tam napríklad slovný komentár názoru habilitantky k rôznym triediacim znakom autorov (str. 22 – 23).

V súvislosti s teoretickým rozborom, ale aj s názvom práce a celým spracovaním mám otázku: Prečo sa využívalo spojenie koordinačné rytmické schopnosti? Toto spojenie vyvoláva viaceré diskusné otázky ako napr. : Keď poklesávajú koordinačné schopnosti v staršom veku, klesá aj rytmická schopnosť? Bude senzitívne obdobie rytmických schopností iné ako koordinačných schopností? Podobne by sa žiadalo vysvetliť, čo sa myslí pod obsahom koordinačnej prípravy a aké je jej miesto v celkovej športovej príprave?

V súvislosti s objasňovaním pojmov pozitívne vyjadrujem pokus Mgr. Lenkovej PhD. o charakteristiky rytmu, rytmu pohybu, pohybového rytmu, čo dokazuje znalosť a dostatočný poznatkový fond habilitantky. Dovolím si vysloviť však nesúhlas s naznačením stotožnenia pojmov rytmická schopnosť a pohybový rytmus, resp. rytmus pohybu (ako synonymum), pretože aj sama autorka spomína, že rytmická schopnosť je merateľná len nepriamo. Môžeme povedať, že ten kto dodržiava rytmus bežeckého kroku má aj rozvinuté rytmické schopnosti?

Významnou časťou habilitačnej práce je stanovenie cieľa a hypotéz. Aj keď formulácia cieľa bola by bývala presnejšia pri spojení oboch prezentovaných cieľov, vyplývajúce z toho hypotézy možno považovať za primerané. Overovanie týchto prebiehalo prostredníctvom zrealizovaného experimentu a to na 4 experimentálnych a 4 kontrolných skupinách rôzneho veku. Voľbou sledovaných 5 ukazovateľov v každej skupine probandov sa znásoboval výskumný zámer a predložené výsledky znamenajú množstvo získaného kvantitatívneho a kvalitatívneho materiálu a poznatkov. Výsledky sú spracované podľa vekových skupín a v rámci každého testovaného ukazovateľa. To ponúklo vykonanie rozsiahlej výskumnej časti, avšak objavili sa čiastočné problémy s potvrdením alebo zamietnutím stanovených hypotéz. Z uvedeného usudzujem, že celý výskum bol veľmi náročný a pre široké ponímanie a porovnávanie výskumných skupín čiastočne utrpela jednoznačnosť výstupov. Pri sledovaní 4 rozdielnych vekových skupín chlapcov a dievčat nastávali rozdielne zmeny v rozvoji faktorov rytmických schopností, nedalo sa očakávať rovnaká odozva cvičenia na veľkosť prírastkov, čo určite sťažovalo nielen diskusiu, ale aj sumár výsledkov a odporúčaní.

Popri získaných cenných poznatkoch, tieto mohli byť obohatené o vyjadrenie vzťahu aerobiku k prírastkom rozvoja rytmických schopností, navyše, keď každá veková skupina mala svoj cvičebný program. Dalo by sa zhodnotiť, či niektoré programy aerobiku ovplyvnili jednotlivý faktor zo štruktúry rytmických schopností viac alebo menej? V prípade, keď sa platnosť hypotézy zamietla, znamenalo to, že sa aerobikom nepodporil rozvoj danej zložky rytmických schopností? (V niektorých testoch vyšla na tom lepšie kontrolná skupina, H1 sa potvrdila iba v 3 testoch v súbore E1a pod).

Celkovo však môžem pozitívne zhodnotiť prezentované výsledky, naznačené analýzy a porovnania vo vzťahu k veku a pohlaviu a pokus o ich porovnania už s existujúcimi hodnoteniami. Zdá sa, že lepšia účinnosť aerobiku sa prejavila v najstaršej vekovej skupine (str. 130) a je možné zhodnotiť, čo to zapríčinilo, keď senzitívne obdobie spadá do nižšieho veku? Habilitantka zistila, že niektoré rytmické schopnosti v rozvoji takmer kopírovali trend rozvoja z roku 2006, čo umožnilo vysloviť záver o ich očakávanom trende rozvoja. (str. 138, 140). V prvej zarážke v časti Záver práce, aj keď sa nepotvrdila hypotéza, myslím si mohla sa táto skutočnosť skomentovať. Podobne opatrnejšie by som navrhla sa vyjadrovať pri zhodnotení splnenia hypotézy 2, pretože aj v niektorých testoch v kontrolnej skupine došlo k prírastkom v rozvoji rytmických schopností.

V práci sa vyskytuje niekoľko pojmových a formálnych nedostatkov:

- používanie slova zaradzuje, generálna motorická schopnosť, jedinec, intelektuálne schopnosti, Doležalová, podschopnosť, motorické a koordinačné schopnosti, prevedenie pohybu, cvik, koordinačný rozvoj, koordinačná príprava, rozvoj koordinačných zručností, záťaž, váha tela, cvičebné pomôcky, nepresnejší čas, a pod.
- chýbajúci niektorí citovaní autori v zozname literatúry, pri citácii vynechávaný kolektív autorov,
- vhodnejšie používanie spojení slov, termínov (napr. namiesto slova rozvoj využívať slovo stimulácia (str. 52), prvý a druhý vyslovený záver pre rozvoj vednej disciplíny nie sú v afínite na sledovanú problematiku.

Záver : Predloženú habilitačnú prácu môžem pozitívne zhodnotiť ako celok, ktorý prináša pohľad na možnosti rozvoja rytmických schopností aerobikom v 4 rozdielnych vekových a pohlavných skupinách. Aj keď sa miestami objavujú určité nepresnosti vo vyjadrovaní, pretože práca a spracovanie množstva výskumných údajov hodnotím ako náročné, prínosom je vcelku prehľadné spracovanie výsledkov, popis priebehu rozvoja jednotlivých štruktúr rytmických schopností a podľa môjho názoru aj získanie viacerých nových alebo potvrdených poznatkov o možnostiach rozvoja rytmických schopností. Mgr. Rút Lenková, PhD. prezentovala svoje odborné znalosti, adekvátnu svoju publikačnú činnosť, schopnosť vedecky spracovať rozsiahly materiál a vystihnúť podstatné fakty zvolenej témy. Preto na základe predloženej habilitačnej práce navrhujem udelenie vedecko-pedagogického titulu docent v študijnom odbore 8.1.3 športová edukológia.

Bratislava 20. 8. 2012

prof. PhDr. Jéla Labúdová, PhD.

oponentka